

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002839

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Богатирьов Володимир Олександрович

2. Volodymyr Bohatyrov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6946-0636

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 26-08-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10112

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Оркестрування в творах сучасних українських композиторів: досвід системного моделювання
2. Orchestration in the works of modern Ukrainian composers: system modelling experience

Реферат:

1. У дисертації пропонується розробка методу аналізу оркестрування шляхом системного моделювання. Об'єктом дослідження є оркестрова творчість сучасних українських композиторів, а предметом – оркестрування як системне явище в творах сучасних українських композиторів. Мета – обґрунтувати метод аналізу оркестрування як системного явища в творах сучасних українських композиторів. Матеріалом дослідження є партитури оркестрових творів українських композиторів однієї генерації, зокрема В. Польової («Langsam», «Оно», «Nova»), З. Алмаші (Concerto grosso №4 «Пори року»), Б. Фроляк (Симфонія №3 «Любов»). Прикладом історично орієнтованого оркестрування обрано партитуру М. Вербицького (співогра «Підгіряни») в оркеструванні В. Богатирьова. Наукова новизна отриманих результатів. У дисертації вперше: • складено поняттєву систему оркестрування, узгоджено трактування понять в різних національних традиціях; • з'ясовано кореляцію оркестрування зі стилем і природою жанру; • обґрунтовано метод «історично

орієнтованого оркестрування», надано його дефініцію і введено його до наукового обігу сучасного музикознавства; • розроблено та апробовано науковий метод аналізу оркестрування як системного явища із застосуванням трьох аналітичних моделей: концепційно стильової, жанрово детермінованої, історично орієнтованої; • апробовано метод системного моделювання на обраних творах сучасних українських композиторів («Langsam», «Ono», «Nova» В. Польової, Concerto grosso №4 «Пори року» З. Алмаші, Симфонія №3 «Любов» Б. Фроляк), а також співогри «Підгіряни» М. Вербицького в оркеструванні В. Богатирьова. Наявність взаємопов'язаних компонентів оркестрування дозволяє уявити його як систему з семи рівнів: від оркестру та тембрів інструментів до художнього задуму. У дослідженні пропонується три моделі аналізу системи оркестрування: «концепційно стильова» встановлює вплив індивідуального стилю та творчого задуму композитора на оркестрові рішення; «жанрово детермінована» підкреслює зв'язок оркестрування з жанром, який виявляється на рівні функціонування інструментів, виборі складу, фактурного оформлення тощо; «історично орієнтована модель» враховує використання композитором стильових або жанрових зразків минулих епох, що проявляється у стилізації, зокрема, у його різновиді – методі «історично орієнтованого оркестрування». Метод системного моделювання, апробований в роботі при аналізі оркестрування творів В. Польової, Б. Фроляк, З. Алмаші та М. Вербицького–В. Богатирьова, довів наступне. Застосування концепційно стильової моделі до творів В. Польової дозволило окреслити риси її оркестрового стилю, ключовими для котрого є програмний симфонізм та відповідність складу оркестру художньому задуму, а оркестрування слугує основним засобом передачі програмного змісту, відображаючи різноманітні психоемоційні стани. Використання аналогічної моделі при аналізі Симфонії №3 «Любов» Б. Фроляк дало можливість констатувати звернення композиторки до принципів симфонізму і з'ясувати, що оркестрування в її творі разом з тематизмом, гармонією і фактурою є важливим засобом втілення образного змісту. Жанрово детермінована модель аналізу в Concerto grosso №4 «Пори року» З. Алмаші дала змогу встановити, що оркестрування є вирішальним чинником відтворення жанру, адже формує його «генокод». Жанровідтворення засобами оркестрування реалізується через функціонально розділені групи concertino (солісти) і гірієно (основний склад оркестру), взаємодію у зіставленні тембрів і звукових мас, унікальну темброву драматургію, що є ключовою для втілення як жанру concerto grosso, так і програмного задуму. Історично орієнтована модель при аналізі співогри «Підгіряни» М. Вербицького в оркеструванні автора дослідження дозволила обґрунтувати доцільність застосування методу «історично орієнтованого оркестрування» в роботі над цим твором. Його сутність полягає в опорі оркеструвальника на засади оркестрового стилю М. Вербицького та класичного оркестрового стилю. Застосування такого методу зумовило вибір малого симфонічного оркестру без тромбонів і туби, нерівнозначність у трактуванні його оркестрових груп, диференціацію у взаємодії оркестру зі співочими голосами, а також застосування базових виконавських технік.

2. This dissertation presents the results of development of analytical approach to orchestration through system modelling. The object of the research is orchestral creativity of modern Ukrainian composers; the subject of research is orchestration as a systematic phenomenon in the works of modern Ukrainian composers. The aim of the research is to substantiate method of analysis of orchestration as a systematic phenomenon in the works of modern Ukrainian composers. Material of research is constituted of scores of orchestral works by Ukrainian composers, of one generation, including works by V. Polyova ("Langsam", "Ono", "Nova"), Z. Almashi (Concerto grosso No.4 "The Seasons"), B. Froliak (Symphony No.3 "Love"). Historically oriented orchestration is shown on example of play "Pidhiriany" by M. Verbytskyi in V. Bohatyrov's orchestration. Scientific novelty of the results. For the first time in musicology: • categorial system of orchestration is compiled, interpretation of the terms in different national traditions is unified; • correlation between orchestration and style, as well as between orchestration and genre nature is revealed; • method of "historically oriented orchestration" is substantiated, its definition is given, it is introduced into scholarly circulation; • scholarly method of analysis of orchestration as a systematic phenomenon is developed and tested with application of three analytical models: conceptionally-stylistic, genre-determined, historically-oriented; • system modelling method is tested on chosen works of modern Ukrainian composers ("Langsam", "Ono", "Nova" by V. Polyova, Concerto grosso No.4 "The Seasons" by Z. Almashi,

Symphony No.3 “Love” by B. Froliak, as well as play “Pidhiriany” by M. Verbytskyi in V. Bohatyrov’s orchestration). Interconnected components of orchestration allow to present it as a system of seven levels: from the orchestra and timbre to artistic idea. This dissertation suggests three models of orchestration: “conceptionally-stylistic” one demonstrates the influence of individual style and the composer’s creative idea on orchestral solutions; genre-determined one stresses the connection between orchestration and genre, which can be seen on the level of functioning of the instruments, choice of musical texture, details of orchestral texture etc.; “historically-oriented” model considers composer’s usage of stylistic or genre examples of the previous eras, which can be seen in stylization, particularly, “historically oriented orchestration”. System modelling method, tested through the analysis of the works by M. Polyova, B. Froliak, Z. Almashi, and M. Verbytskyi–V. Bohatyrov, allowed to reach the following conclusions. Conceptionally-stylistic model, applied to V. Polyova’s works, allowed to outline features of her orchestral style, with its key characteristics being programmatic symphonism and relevance of the structure of orchestra to the artistic idea, while orchestration serves as a main tool to convey the programmatic content, reflecting various psycho-emotional states. Application of the same model to Symphony No.3 “Love” by B. Froliak allowed to postulate the author’s usage of principle of symphonism as well as to find out that orchestration along with thematicism, harmony and texture is an important tool to embody the imagery content. Genre-determined model of analysis of Concerto grosso No.4 “The Seasons” by Z. Almashi allowed to reveal that orchestration is definitive factor of recreating the genre, forming its “genetic code”. Genre recreation through orchestration devices results in existence of separate groups concertino (soloists) and ripieno (the whole orchestra), interaction through juxtaposition of timbres and sonic masses, unique timbre dramaturgy, equally essential for embodiment of both the genre concerto grosso and of programmatic idea. Historically-oriented model used to analyse M. Verbytskyi’s play “Pidhiriany”, orchestrated by the author of this dissertation, allowed to reveal its roots in the basics of the composer’s orchestral style and classical orchestral style. This approach required the author to choose Classical orchestra (without trombones and tuba), inequalities in interpretation of orchestral groups, differentiated interaction of the orchestra with the voices as well as usage of basic techniques of performance.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Богатирьов, В. (2024). Оркестрування як чинник жанровідтворення (на прикладі аналізу Concerto Grosso № 4 «Пори року» З. Алмаші). *Аспекти історичного музикознавства*, 33, 142-155.
- Богатирьов, В. (2024). Стратегія історично орієнтованого оркестрування співогри «Підгіряни» М. Вербицького. *Аспекти історичного музикознавства*, 35, 9-29.
- Богатирьов, В. (2024). Поняттєва система оркестрування в працях європейських і американських авторів XIX–XXI століть. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*, 140, 171-187.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Ганна Сергіївна
2. Hanna Savchenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9845-0450

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жарков Олександр Миколайович
2. Oleksandr Zharkov

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0196-2933

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черноіваненко Алла Дмитрівна

2. Alla Chernoiivanenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8413-6172

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малий Дмитро Миколайович

2. Dmytro Malyi

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3751-5019

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Алла Олексіївна

2. Alla Melnyk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5811-8958

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Драч Ірина Степанівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Драч Ірина Степанівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна